

Den næste sag på dagsordenen var:

Forhandling

12) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Familiepleje for invalide- og folkepensionister).

[Af Askjær Jørgensen (FP) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 63. Fremsat 21/1 82. Første behandling 18/2 82. Betænkning 19/5 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Hjælp til hjemmeboende handicappede børn).

[Af Lis Møller (KF) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 123. Fremsat 23/2 82. Første behandling 4/5 82. Betænkning 19/5 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Taanquist (S):

De forudsætninger, dette forslag hviler på, er bristet under udvalgsbehandlingen. Det blev under førstebehandlingen stillet os i udsigt, at der var en lang række tilfælde af misbrug eller utilsigtet brug af denne lov, som man ville fremlægge under udvalgsbehandlingen. De har ikke været fremlagt under udvalgsbehandlingen.

Det blev under første behandling påstået, at en del forældre havde måttet give op på grund af ændringerne af denne lov og havde været nødt til at anbringe deres børn på døgninstitution. Det er blevet afkræftet. Der er ingen forældre, der ifølge den undersøgelse, socialstyrelsen er ved at foretage, har måttet anbringe deres børn på døgninstitution på grund af denne lovændring.

For det tredje har det konservative folkepartis gruppeformand stillet i udsigt, at det beløb, de 40 mill. kr., som bliver merudgiften ved dette lovforslag, ville det konservative folkepartis udvalgsmedlemmer finde dækning for på andre områder under udvalgsbehandlingen. Det har man ikke gjort. Derimod er det blevet bekræftet, at store dele af de beløb, der blev udbetalt efter bistanstlovens § 48 til familier med hjemmeboende handicappede børn, var småbeløb. 60 pct. af de forældre, der ikke længere får hjælp efter § 48, har fået udbetalt mindre end 100 kr. om måneden. 88 pct. har fået udbetalt mindre end 200 kr. om måneden, og det er vel at mærke kun familier, der havde en god økonomi.

Det er også fremgået af udvalgsbehandlingen, at den store nedgang i antal modtagere ikke har drejet sig om børn med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, og det er i øvrigt slet ikke den største gruppe af dem, der har fået hjælp efter bistanstlovens § 48. Dermed er mine udtalelser fra førstebehandling blevet bekræftet.

Samtidig hermed er hr. Poul Schlüters udtalelser fra førstebehandling blevet bekræftet, nemlig når han siger – jeg citerer fra Folketings Tidende 1981-82 (2. samling), sp. 6685:

» . . . at vi nok giver alt for meget på alt for mange områder til mennesker, som ikke virkelig har hjælp behov, fordi de ikke er i alvorlig nød, og til gengæld giver for lidt i forhold til mange grupper, som er ramt af

[Taanquist]

tilfældige handicap, som vi alle sammen er belastede med.

Det var netop det, der var grunden til, at lovændringen i sin tid blev foretaget.

Det konservative folkeparti, der altid fører sig frem som et parti, der vil spare på de offentlige udgifter, foreslår nu en ekstraudgift på 30-40 mill. kr., som udbetales i småbeløb til velbærgede familier, og det gør man på et tidspunkt, hvor grundlaget for at foretage lovændringen, nemlig den undersøgelse, som er ved at blive foretaget i socialstyrelsen, endnu ikke er færdigt.

Lis Møller (KF):

Jeg synes ikke, jeg behøver gentage min begrundelse for fremsættelsen af dette forslag, det gjorde jeg ved første behandling.

Når vi ikke fandt anledning til at afvente socialstyrelsens igangværende undersøgelse af, om bortfald af bilstandslovens § 48, stk. 1, har haft utilsigtede virkninger, så er det for det første, fordi vi mener, at bestemmelsen aldrig burde have været ændret, og vi stemte jo også imod her i salen. Dernæst fordi det er et principspørgsmål for os, at samfundet kompenserer et handicap. Og endelig fordi vi har eksempler nok fra forældre med hjemmeboende handicappede børn, der viser de utilsigtede virkninger. Vi har eksempler nok. I socialudvalget har nogle medlemmer bedt om eksempler, men de bad om navn, adresse og personnummer, og det agter jeg ikke at opgive.

Jeg sagde ved første behandling, at bl.a. forældre til kræftsyge børn er blevet meget hårdt ramt af ændringen. Det er af meget væsentlig betydning, at en af forældrene er med på hospitalet under barnets mange indlæggelser. Tidligere gav man den af forældrene kompensation for tabt arbejdsfortjeneste i de perioder. Det gør man kun i meget få tilfælde i dag på grund af ændringen, og jeg kender ikke så få forældre, som har sat sig i stor gæld af den grund.

I socialministeriets såkaldte martsirkulære, som skulle mildne afgørelsen, hedder det, at hjælpen er betinget af, at familien ikke selv har midler til udgiftens afholdelse. Der står videre, at hjælpen således ikke kan ydes familier med stor indtægt eller formue, hvis de selv har råd til at afholde disse merudgifter ved deres barns handicap. Så er det altså

op til den enkelte kommune at finde ud af, hvad der menes med »stor formue eller indtægt«.

Regeringen regnede med en besparelse på 10-11 mill. kr. Besparelsen nærmer sig de 50 mill. kr., og det finder jeg simpelt hen uanstændigt, for det betyder, at også forældre til meget handicappede børn er blevet ramt af sparekniven. De mange småbeløb, der har været talt så meget om, kan ikke løbe op i 40 mill. kr. mere end beregnet.

Man spørger hele tiden, hvordan merudgiften skal dækkes, og det er egentlig et mærkeligt spørgsmål fra en socialdemokratisk ordfører, for hvordan skaffer denne ordfører og hans partifæller sig dækning for de store statsudgifter, som er vedtaget, eller som man nu ønsker vedtaget? De fremsatte forslag skaffer jo ikke fuld dækning. Nej, så vidt jeg forstår, skaffer staten sig dækning ved at sælge for 80-90 mia. kr. statsobligationer i år, hvilket er langt, langt mere, end samtlige kreditforeninger sælger. På den måde får socialdemokratiet og regeringen ødelagt obligationsmarkedet, hvorved renten bliver så høj, at byggeriet ikke kan komme i gang, og det medfører en stadig voksende arbejdsløshed, som regeringen altså nu søger om penge til at bekæmpe.

Henrik Toft (V):

Venstre skal ikke sige mange ord i denne debat. Jeg skal bare ganske kort henvise til det bidrag, vi har givet til betænkningen.

Agerschou (SF):

Som det fremgik af SFs indlæg ved førstebehandling af dette forslag, går vi ind for kompensationsprincippet i forbindelse med støtte til handicappede. Det tilkendegav vi, da indtægtsafhængigheden for hjælp til familier, der har hjemmeboende handicappede børn, blev vedtaget i 1980, i øvrigt sammen med mange andre forringelser, og det mener vi stadig væk.

Jeg undrer mig lidt over hr. Taanquists indlæg, fordi han mente, at den delvise undersøgelse, vi blev præsenteret for i udvalget, afkræfter det grundlag, dette lovforslag hviler på. Jeg undrer mig lidt over, om jeg i det hele taget har deltaget i det samme udvalgsarbejde som hr. Taanquist. Derfor vil jeg godt stille et par spørgsmål til hr. Taanquist:

[Agerschou]

da man indførte indtægtsafhængigheden i 1980, var det da meningen, at der skulle spares 40 mill. kr.? Var det også meningen, at antallet af familier, der fik bistand efter § 48, stk. 1, skulle mere end halveres?

Askjær Jørgensen (FP):

I Jylland har vi et mundheld, der går ud på, at nogle sparer på kronen og lader daleren rulle. Her før pausen snakkede man om, at man havde spurgt ude i kommunerne, hvordan noget virkede, og hvordan noget ville fungere. Nu er det således, at i det parti, jeg kommer fra, har vi også nogle folkevalgte, endda nogle, der sidder i socialudvalg ude i kommunerne. Jeg har spurgt i nogle kommuner, hvor mange folk det egentlig har krævet ekstra at sortere de få fra, som man i henhold til et socialdemokratisk misundelseskompleks ikke kan acceptere skal have denne støtte, når de har handicappede børn i hjemmet. Jeg ville ønske, at socialministeren ville lave en reel undersøgelse af, hvor megen arbejdskraft der bruges på det.

Jeg hørte fra et byrådsmedlem, der også er socialudvalgsmedlem, at vedkommende var blevet forskrækket, da man hørte, hvad hvert træk hos Kommunedata kostede. Man har jo dette skærmhaløj, hvor man sidder og trækker oplysninger om de indkomster, de forskellige familier har. Alene dertil går et gigantisk beløb.

Jeg tror da nok, at socialdemokraterne kan spare en hel del ved at få dyrket yderligere og få fremelsket det misundelseskompleks, man har. Men hvor meget koster det egentlig at få de få sorteret fra, som man ikke kan unde en lille smule compensation, fordi de selv passer deres børn med handi-cap i stedet for at vælte det over på samfundet? Jeg tror, her er et område, hvor man i allerhøjeste grad sparer på kronen og lader daleren rulle.

Når jeg glæder mig meget til at få lov til at stemme ja til dette, så er det, fordi vi dermed får held til at gennemhulle den tankegang og den ideologi, der ligger i hele socialindkomstlovgivningen, som er så umenneskelig i hele sin grundholdning. Jeg er så glad for, at det skal lykkes, inden denne folketingsssamling slutter, at få gennemhullet den menneskefjendtlighed, der ligger i den social-

demokratiske tankegang på det sociale område.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Der er ikke fremkommet noget under udvalgsbehandlingen, der har ændret CDs holdning til lovforslaget. Jeg synes stadig væk, det er rart at have et solidt grundlag, når vi skal ændre § 48, men det foreligger desværre ikke før senere.

Det, der egentlig kalder mig herop, er, at jeg vil have socialministeren til at bekræfte, at selv om betækningsafgivelsen viser, at lovforslaget bliver vedtaget – medmindre der sker et mirakel, og det gør der sjældent herinde – så kommer den redegørelse, socialministeren har bebudet, alligevel. Hvis lovbestemmelsen skulle vise sig at give de problemer rent administrativt, vi har talt om – vi har jo erkendt alle sammen, at mindreforbruget er større, end vi havde regnet med – vil socialministeren så på baggrund af det og de u hensigtsmæssigheder, der muligvis har været, fremkomme med forslag om ændring af § 48? Så kommer den bestemmelse til at fungere i et halvt år, og så tilbage igen, men det må de partier jo påtage sig ansvaret for, der gennemfører det.

Aase Olesen (RV):

Heller ikke jeg skal forlænge debatten på dette sene tidspunkt, men nøjes med at henviser til det fyldige betækningsbidrag, det radikale venstre har afgivet.

Jeg må konstatere, at nogle af de eksempler, man har talt om, har man overhovedet ikke kunnet underbygge i udvalget. Det er jo ikke korrekt, at der er forlangt navn og adresse og CPR-nummer, og jeg ved ikke hvad – tværtimod. De eneste eksempler, vi har fået, er nogle, jeg har bedt om, nemlig nogle ankenævnsafgørelser, og dér er tilfældene anonymiseret, og jeg har ikke hørt nogen medlemmer af udvalget beklage sig over eller påvise, at netop de afgørelser var urimelige.

Jeg skal ligesom fru Yvonne Herløv Andersen beklage, at man ikke har kunnet vente, til der kom et resultat af undersøgelsen, sådan at man, hvis der var behov for ændringer af § 48, stk. 1, kunne foretage nogle meget seriøse og rimelige ændringer på bag-

[Aase Olesen]

grund af den erfaring, man ville have efter 1 år med den nye lovbestemmelse.

Der er én ting, jeg synes skal nævnes her ved andenbehandlingen, og det er en henvendelse, socialudvalget har modtaget fra De Samvirkende Invalideorganisationer, underskrevet af formanden, Svend Jensen, hvor man skriver om dette lovforslag:

»Det er vor opfattelse, at der hidtil i mange tilfælde er ydet for lidt til familier med svært handicappede børn, mens man i andre tilfælde har ydet støtte, hvor dette synes mindre velmotiveret.

Vi skal gerne tilsige vor positive medvirken til udformningen af sådanne cirkulæremæssige bestemmelser eller vejledende retningslinjer, at sigtet med bestemmelsen – § 48, stk. 1, som foreslået i lovforslag nr. L 123 – fremover i højere grad vil blive modsvaret af praksis.«

Jeg mener faktisk, at der med henvisning til førstebehandlingen er belæg for både i den konservative gruppeformands, hr. Poul Schlüters, og i ordførerens udtalelser at sige, at man her havde et grundlag for at få en bedre definition af, hvad det er for familier, man ønsker at støtte, og hvad det er for nogle familier, man ikke ønsker at støtte.

Det, der sker nu, er, at man får en ændring, som vil give de 10.000 familier – det har en stikprøveundersøgelse jo vist – som har hentet ganske små beløb til såkaldte vådliggere, ret til i et eller andet kortere eller længere tidsrum at gå op på socialkontoret og hente pengene igen, og alle de, der ikke har været opmærksomme på bestemmelsen før, vil nu også kunne gøre det. Det kan, alt andet lige, kun nedsætte størrelsen af de sociale ydelser, som vi i øvrigt vil være i stand til at yde i dette samfund. Det er det ansvar, det konservative folkeparti og de partier, der stemmer for det her, påtager sig.

Jeg er ikke i tvivl om, at når vi engang ser undersøgelsen og det vil være muligt, bl. a. ved samarbejde med invalideorganisationerne, at lave en fornuftig definition af, hvad man forstår ved et handicappet barn, så vil man være med til at ændre bestemmelsen igen. Jeg har tidligere, ved førstebehandlingen, advaret om, at det vil blive meget svært at få de partier, der har lagt ryg til besparelser og måttet høre så mange skrøner alle vegne om, hvad det førte med sig, til også at lægge ryg til nye bestemmelser, når man nu i

en kortere periode vil indføre det frie slag for hvad som helst. Og jeg har mine bange anelser, når jeg ser, hvordan der argumenteres i pressen. Jeg vil gerne nævne en leder i Berlingske Tidende fra 21. maj 1982, hvor der er en omtale af, hvad denne bestemmelse i § 48, stk. 1, har ført til: »Staten ombyttede en årlig ydelse på 35.000 kr. med en omkostning på 300.000 kr.« Det er på det plan, man har kørt debatten i pressen, og det er derfor, et flertal i folkettinget i dag ikke har så megen ryggrad, at det har mod til at vente nogle ganske få måneder, så man kunne få en rimelig ordning, hvis den er nødvendig, sat på plads.

(Kort bemærkning).

Lis Møller (KF):

Jeg regnede jo nok med, at vådliggere skulle komme frem igen; dem har fru Aase Olesen et godt øje til. Jeg synes, at hvis man bor i et ordentligt hus og har vaskemaskine og tørretumbler, så er det måske ikke særlig nødvendigt med et tillæg. Men jeg kom med et eksempel i udvalget blandt andre eksempler på en enlig mor, der er født uden hofte-skål. Hun har 4 børn, hvoraf de 3 er vådliggere, og det er store børn. De 300 kr., hun hidtil har fået om måneden, har man altså taget fra hende – så skal vi nu ikke holde op med at snakke om vådliggere?

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Hvis fru Aase Olesen ingen ryggrad har, så synes jeg, der godt kunne tilkomme fru Aase Olesen lidt social bistand, men at påstå, at vi andre ikke har det, er for groft. Hvis der er nogen, der mangler ryggrad, hvis der er nogen, der mangler styrke, nogen, der svajer fra side til side, så er det netop fru Aase Olesens parti. Vi er nogle, der har ryggrad til at blive stående, hvor vi står, og så er der nogle, der svajer som siv for vinden, og det er dem, der ingen ryggrad har.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg har aldrig nogen sinde benægtet, at det ville være rimeligt at give den familie, fru Lis Møller her nævner, støtte. Jeg går ud fra, at den sag er anket, og at den familie har fået

[Aase Olesen]

den støtte, den skulle have. Ellers var det et af de tilfælde, man naturligvis burde se på og kunne definere, det er oplagt.

Når man har villet bagatellisere dette problem, synes jeg, at man fuldstændigt overser den tabel, som også er optrykt i betænkningen, og som klart viser, at antallet af familier med vådligere, der har fået hjælp, fra 1980 til 1981 er gået ned fra 15.570 til 5.630. Kom ikke her og fortæl mig, at alle disse familier skulle være nogle, som i almindelig forstand har behov for sociale ydelser!

Tinning (VS):

Jeg skal først sige i anledning af fru Aase Olesens bemærkninger, at en tilfældig leder i Berlingske Tidende normalt ikke får os til at skifte politisk holdning eller anfægter os. Jeg håber sandelig ikke, at der er særlig mange andre politiske partier, der, fordi man i Berlingske Tidende fører debatten på et ualmindelig lavt og plat niveau – det kan ikke komme bag på mange – lige pludselig skifter holdning.

Man kan selvfølgelig formulere sig politisk og også fortælle offentligheden, hvad denne sag drejer sig om. Det er, at vi, alt andet lige, har denne sum penge, og giver vi noget til nogle, bliver der ikke så meget tilbage til resten. Det er selvfølgelig rigtigt. Men alt andet er ikke lige. Det, denne sag drejer sig om, er: skal der spares på hjælp til hjemmeboende handicappede børn, eller er det en ret? Det er det, det handler om. Og så kan det ikke nytte noget, at man fortvivler og skælder ud og siger: nu må I andre tage ansvaret for, at vi ikke kan få lov til at spare på netop dette helt oplagte spareområde inden for det sociale område, hvis der altså er et flertal, som ikke synes, det er specielt oplagt. Det er noget af det, der er problemet.

Vi sagde ved første behandling, at det er et princip, at der skal ydes kompensation. Det kan godt være, at man under udvalgsarbejdet ikke har fundet ét eneste konkret eksempel, som kunne anfægte fru Aase Olesen, altså ud over det, som er blevet nævnt af fru Lis Møller. Ikke desto mindre er det stadig VS' opfattelse, at det drejer sig om kompensation, og at det drejer sig om en ret.

Det er klart, at man kan sige: hvor skal vi nu få pengene fra? Men så havner vi enten dér, hvor vi får at vide, at vi skal holde os til

sagen, eller i en finanslovdebat, så jeg skal stoppe i første omgang.

Inge Krogh (KrF):

Ved majforliget i 1980 blev det sagt, at der skulle spares 10 mill. kr. eller helst mindre på hjælp til forældre med handicappede børn. Som vi alle ved, er der altså sparet ca. 50 mill. kr., og desuden er der sikkert anvendt en hel del penge til at vurdere disse forældres økonomi.

Der er blevet talt meget om vådligere, men det må dog kunne lade sig gøre at definere, hvornår det at være vådligger eller ikke at kunne kontrollere sin afføring er et handicap, ved hvilken alder det må anses for at være et handicap, vel at mærke når det ikke er forbundet med andre handicap, for med hensyn til et åndssvagt barn, der er urenlige både med urin og med afføring, må man anlægge et andet synspunkt, men et ellers raskt barn, hvornår har det et handicap? Det problem må man kunne finde ud af at løse i et cirkulære, så man hindrer, at det kan føres frem hele tiden, at pengene går til vådligere.

(Kort bemærkning).

Lis Møller (KF):

Jeg glemte en ting, da jeg var heroppe før, og det var til fru Aase Olesen – det ville jeg egentlig også have sagt ved første behandling, men da fik jeg heller ikke gjort det, så nu må jeg sige det: jeg vil meget gerne være med til, at vi finder ud af, hvad handicap egentlig er.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Ja men så har dette måske ikke været omsonst, for det er den første åbning i den hetzagtige måde, man hidtil har argumenteret på, ikke nødvendigvis fra fru Lis Møllers side, men fra hendes forgænger og ikke mindst fra venstres ordfører i forrige samling, hvor det alene gik ud på at lave skræmebilleder, og hvor jeg er helt enig med hr. Tinning i, at pressen i høj grad har bidraget til at forvride billedet over for befolkningen af, hvad det er, vi har været med til at lave. Kan vi diskutere, hvad der er et alvorligt handicap, som skal kompenseres, så er vi til at få i tale. Det har vi sagt fra den allerførste

[Aase Olesen]

gang, dette overhovedet har været på tapetet. Det har man bare ikke villet tale om, og det har hr. Tinning heller ikke, og det er der ingen andre partier der hidtil har villet diskutere. Det er det, det drejer sig om, og det har jeg sagt hele tiden, det kan man slå op, fra den allerførste førstebehandling, vi overhovedet havde af dette spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Mon fru Aase Olesen har hørt efter under udvalgsarbejdet? Jeg kan ikke huske, om fru Aase Olesen var til stede, men vi havde vitterlig socialministeren til samråd om begrebet handicappede, hvor jeg prøvede på den ene og den anden vis med spørgsmål: om man kunne stramme det op ved hjælp af et cirkulære, hvornår det drejede sig om handicap, og hvornår det ikke var det. Jeg lagde op til under udvalgsbehandlingen, at vi kunne prøve at mødes et eller andet sted. Hvad mødte jeg dér? Klappet i fra ministerens side! Der var ingen muligheder for på en eller anden måde at finde en mellemvej her. Ministeren ville ikke acceptere, at der var nogen muligheder for at lave et opstrammingscirkulære, så vi kunne blive fri for at føre denne beslutning igennem. Det er konkret, sådan startede det. Der var en åbning, da vi begyndte på udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Ja, det er endnu et forsøg på at få oplysninger af fru Aase Olesen.

I mit første indlæg snakkede jeg faktisk ikke om pressen, jeg snakkede om en af fru Aase Olesen fremhævet leder i Berlingske Tidende, og det er to vidt forskellige ting. Derfor vil jeg meget nødtigt tages til indtægt for, at pressen i al almindelighed har gjort noget. Det var den ene ting.

Den anden ting var, at allerede under første behandling – jeg orkede ikke at gå ned og finde spaltenummeret – sagde jeg faktisk, at jeg gerne ville være med til at diskutere: hvad er et handicap? Jeg vil godt med det samme sige, at hvis man tror, at denne sag drejer sig om at definere, hvad et handicap er, så er man gået godt galt i byen, for det kommer til at dreje sig om, at enten define-

rer vi det så bredt – som vi gør nu gennem forskellige retningslinjer, og hvad man ellers sender ud herindefra – at vi accepterer, at vi kommer langt ud, eller også handler det her bare om, at fru Aase Olesen nu tror, at hvis vi kan definere et handicap, så kan vi såmænd alligevel få sparet på det dér område, hvad fru Aase Olesen så gerne vil.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Ja men nu kan man jo begynde at glæde sig. Nu begynder der jo at komme åbninger, hvor vi kan få fat på det virkelige problem.

Jeg vil godt sige til hr. Askjær Jørgensen, at det hverken er ministeren, der er stejl, eller andre. Det er simpelt hen umuligt med forslaget, som det nu foreligger. Med den konkrete udformning af lovparagraffen har ministeren konstateret, at det ikke er muligt ved hjælp af cirkulærer eller bekendtgørelser at lempe handicapbegrebet. Men skulle man – det her er dog kun andenbehandlingen – komme så vidt, at man er villig til at diskutere handicapproblemet, er villig til at diskutere det problem, fru Lis Møller nævnte: at hvis en familie har vaskemaskine og gode omstændigheder og god økonomi, så er det måske ikke så velovervejet at give den en § 48-hjælp, kan vi samle alle disse ting op, så har vi en åbning, vi kan arbejde videre på.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg er ganske enig med hr. Taanquist, og jeg er også udmærket klar over – jeg noterede mig det også ved førstebehandlingen – at hr. Tinning var inde på lidt af det samme. Men naturligvis kan man da definere handicap; om ikke andet kan man da udelukke, hvad man ikke vil forstå ved handicap. Jeg vil f. eks. ikke forstå det som et handicap, at et ganske normalt, raskt og sundt og almindeligt barn ligger vådt om natten, fra det er 4 år, og til det er 10 år, eller for den sags skyld lidt længere, hvis det derudover bor hos forældre, som sagtens kan klare den ekstra udgift til vask. Det betyder måske slet ikke noget, fordi de alligevel vasker hver dag. Der er helt givet i tusindvis af den slags tilfælde her. Jeg vil gerne tilføje: er der ikke så mange, så kan der gå hen og blive det.

[Aase Olesen]

Sagen er jo, at som § 48, stk. 1, var formuleret tidligere, og som formuleringen bliver, hvis dette forslag bliver vedtaget, kan alle og enhver, der bare kan påvise et eller andet, der giver dem en mindre merudgift, komme op på socialforvaltningen og hente pengene, fuldstændig uden at der tages hensyn til vedkommendes økonomiske forhold. Det er jo det, vi har ønsket at ændre. Derfor er det fuldstændig ligegyldigt at diskutere, om vi har sparet 10–11 mill. kr. eller 47 mill. kr. For min skyld må man gerne spare mere eller mindre. Det afgørende er, at vi ikke i dette samfund kan udbetale sociale ydelser, der overhovedet ikke er behov for.

Jeg vil egentlig godt efter de udtalelser, der nu er faldet, foreslå, at vi tager dette forslag op til fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling. Der er jo noget, der tyder på, at vi kan få diskuteret tingene igennem.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Det er faktisk af hensyn til ministeren. Jeg vil egentlig gerne spørge ministeren, om det er korrekt, at jeg under udvalgsarbejdet har forsøgt at få at vide af ministeren, om ministeren fandt mulighed for ved hjælp af cirkulærer eller på anden vis at stramme op omkring begrebet handicap. Har ministeren i mellemtiden videreovervejet spørgsmålet, om man kan koble de tilfælde fra, hvor det alene drejer sig om et handicap som et vådliggersproblem, og hvor der i øvrigt ikke er andre handicap? Kan ministeren finde ud af, om vi på en eller anden måde kan koble de tilfælde fra, så der ikke ydes social bistand dér? Det vil vi meget gerne være med til.

Hvis ministeren er i stand til at forelægge nogle formuleringer, så vi kobler de ting fra, som vi gerne vil være med til at koble fra, og som vi er enige i er misbrug, så er jeg meget interesseret i det. Kan ministeren komme nogen vegne med det, så synes jeg, det var værd at tage forslaget op igen i udvalget. Men hvis ikke ministeren kan give tilsagn om det, så synes jeg egentlig, det er ret håbløst at tage det op igen.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Vi plejer ikke at modsætte os, at noget kommer i udvalg. Det vil vi heller ikke gøre nu. Jeg tror ikke det fjerneste på, at der kommer noget ud af det. Det er igen foranlediget af fru Aase Olesens bemærkninger. Fru Aase Olesen begyndte på denne diskussion om, hvordan vi definerer et handicap, og vi fik den med barnet, der fra 4 til 10 år tisede i sengen, og så tilføjede fru Aase Olesen: og som oven i købet bor hos nogle, der har penge nok, så det ikke er noget problem. Det er jo stadig væk det, der er humlen. Humlen er, om man vil acceptere en indtægtsregulering på disse felter eller man ikke vil. Det vil vi ikke. Det, som man nu begynder at kalde åbninger, er enten noget, man ser i den blå luft, eller også er det bare almindelige fantasier. Jeg vil stadig væk godt være med til at diskutere: hvad er et handicap, og hvad er det ikke? Men jeg vil ikke være med til at diskutere indtægtsregulering. Derfor er der hos os ingen åbning, og jeg har heller ikke set den nogen andre steder.

(Kort bemærkning).

Inge Krogh (KrF):

Til fru Aase Olesen vil jeg blot sige, at hvis en vådligger er 10 år eller derover, så er der bestemt noget andet i vejen også. Så må der være et handicap ekstra, måske noget, som familien skjuler, f. eks. noget psykisk. Det er ganske afgjort.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det er dog helt utroligt, hvordan fru Aase Olesen kan få blandet tingene fuldstændigt sammen. For os handler det om noget principielt. Når man yder støtte til handicappede, hvilket princip bruger man så? Vil man kompensere for handicappet, for de problemer, handicappet skaber for den pågældende? Det er det ene princip, og det er det, vi i SF går ind for. Eller skal støtten udbetales som en form for fattighjælp til handicappede? Det er det andet princip. Så vidt jeg kan høre, er det det sidste princip, fru Aase Olesen går ind for. Det var den ene ting.

Den anden ting er, at vi vil da gerne være med til at diskutere, hvad et handicap er for noget. Det vil vi da meget gerne være med til at diskutere. Men jeg er ikke sikker på, at vi

[Agerschou]

bliver enige med fru Aase Olesen om, hvad det er, for jeg er bange for, at hensigten med fru Aase Olesens diskussion er at prøve på at finde en anden måde at spare på end den, der nu tilsyneladende er i gang med at mislykkes.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Der skal overheadet ikke være nogen tvivl om, hvad hensigten var med at prøve at bremse udviklingen i de sociale udgifter i maj-juni 1980. Det var alene at sikre, at de midler, vi havde, blev givet til dem, der havde størst behov. Jeg kan såmænd godt forestille mig, at jeg ikke kan blive enig med hr. Tinning og hr. Agerschou, men hvis nogen af de herrer havde et par almindelige børn, så ville de vide, at almindelige børn har man almindelige udgifter til. Det kan være medicinudgifter, det kan være vaskeudgifter, det kan være skæve hæle, og hvad ved jeg? Man kan godt påstå, det er et handicap, hvis man går meget skævt på sine ben, men det kan også være udtryk for et reelt og rigtigt handicap, f.eks. hos en spatiker. Det er derfor, jeg siger: der var en åbning hos de konservative. Det lyder, som om der også var en i fremskridtspartiet, men det sætter jeg ikke megen lid til.

Men lad os dog sammen med invalideorganisationerne forsøge at finde ud af, om vi ikke kan forbeholde de midler, vi har, til dem, der har rimelige behov for dem.

Socialministeren (Bent Rold Andersen):

Debatten er jo først og fremmest kommet til at dreje sig om, hvorvidt vi kan lave en afgrænsning af handicapbegrebet, som kunne anvendes i lovgivningen og i administrationen af den. Det vil jeg gerne koncentrere mine afsluttende bemærkninger om og sige, at når jeg under udvalgsbehandlingen afviste, at man kunne lave en afgrænsning af handicapbegrebet og derigennem finde en mulighed for at afskære nogle grupper, som ikke skulle have adgang til lovens ydelser, så hang det klart sammen med, at det, der blev stillet som problemet her, var, om man kunne finde nogle diagnoser, nogle lægelige diagnoser, eller andre sygdomsgrupper, som vi kunne begrænse disse ydelser til. Dertil vil jeg gerne sige, at det efter min opfattelse er umuligt at

afgrænse handicapbegrebet som nogle bestemte sygdomsgrupper eller symptomgrupper og så afskære andre fra at få adgang til de samme ydelser, fordi de har nogle andre symptomer eller andre diagnoser.

Hvis vi derimod ændrer problemet derhen, at vi spørger: vil det være muligt nærmere at beskrive de situationer, de lidelser hos børnene, de situationer hos forældrene, som skaber et virkeligt behov for disse ydelser? – så tror jeg, der er en vej frem. Det er jo præcis det, som man i dag forsøger at gøre ved den konkrete behovsvurdering. Det er jo derfor, man lavede bestemmelserne om behovsvurderingen. Det var netop meningen, at de lokale sociale myndigheder skulle prøve at foretage en sådan helhedsbedømmelse.

Jeg vil ikke udelukke, at man kunne fastsætte sådanne retningslinjer administrativt, at man på dette grundlag kunne få en rimelig adskillelse af de mennesker, som har stærkt behov, og de mennesker, som har mindre behov for disse ydelser. Det vil jeg gerne medvirke til. Men jeg vil gerne samtidig understrege, at det var jo i meget høj grad for at få et materiale til noget sådant, at vi ville gennemføre den undersøgelse, som er i gang i socialstyrelsen. Det er klart, at resultaterne af denne undersøgelse vil betyde, at vi står på et langt sikrere grundlag, når vi skal prøve at udforme sådanne retningslinjer, end vi gør i dag. Men hvis man genoptager en udvalgsbehandling, så vil jeg gerne forsøge at samarbejde med socialudvalget om muligheden for allerede på nuværende tidspunkt at udforme visse retningslinjer.

Hvis lovforslaget bliver gennemført i den form, det har, hvad vil jeg så gøre til efteråret, spurgte fru Yvonne Herløv Andersen mig om. Dertil vil jeg gerne for det første sige, at den undersøgelse, som er i gang, vil jo foreligge til efteråret, og jeg vil naturligvis give tinget en redegørelse for resultaterne af denne undersøgelse.

Fru Yvonne Herløv Andersen stiller yderligere det spørgsmål, om jeg så vil fremsætte lovforslag. Nu forestiller vi os altså den situation, at man har fået gennemført det forslag, der foreligger her, og ført loven tilbage til den skikkelse, den havde tidligere. Dertil vil jeg gerne sige, at det afhænger selvfølgelig af resultaterne af undersøgelsen. Men hvis resultaterne af undersøgelsen overbevisende kan dokumentere, at der finder et forbrug af

[Socialministeren]

ydelser sted, som er unødvendigt, i situationer, hvor der ikke er behov for, at vi fører loven tilbage til den skikkelse, den har haft før, så vil jeg i hvert fald gerne prøve at tage en forhandling med partierne om denne situation. Jeg vil ikke på forhånd love at fremsætte et lovforslag, for jeg synes, det er helt afgørende, at hvis vi skal ændre loven én gang til, så skal det være en ændring, som holder. Det vil sige ikke blot en ændring, som der er et solidt sagligt fundament under, men også en ændring, som der er et solidt flertal her i dette folketing for. Borgerne kan ikke være tjent med, at hver gang et flertal skifter her i tinget, så ændrer vi loven. Vi må forsøge at samarbejde og finde en lovformulering, der kan holde på lang sigt, såfremt loven skal ændres.

(Kort bemærkning).

Lis Møller (KF):

Der gives jo ikke nogen ydelser til hjemmeboende handicappede børn, uden at de er lægeligt begrundede. Ellers kan de ikke ydes.

Jeg må indrømme, at jeg ser sådan set ikke nogen grund til at få forslaget tilbage i udvalg, men det er jo fru Aase Olesens ret at bede om det, og det bøjer vi os naturligvis for. Det skal man. Men jeg vil gerne sige, at vi agter ikke at ændre vores forslag.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg synes, socialministeren udtalte sig klart. Jeg kan ikke se, der er nogen som helst chancer eller muligheder ved at få forslaget tilbage i udvalget. Vi står fast, hvor vi står, og jeg mener ikke, at vores åbning er blevet modtaget.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Af indlæggene fra de sidste to talere fremgik det klart, at man ikke ønsker nogen som helst forhandling om definitionen af, hvad et handicap er, på dette tidspunkt. Derfor vil jeg trække mit forslag om, at forslaget går tilbage til udvalget, tilbage. Så ser jeg ikke nogen som helst mening i at bruge udvalgets tid på det, når man ønsker at stemme dette her igennem.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg vil gerne takke ministeren for hans tilsagn. Jeg synes, det er rart, at vi får lejlighed til at drøfte spørgsmålet på baggrund af undersøgelsen, som bl.a. kan hjælpe os til at definere det begreb, som fremskridtspartiet efterlyste. Det kan den gøre. Det er jo derfor, den blev sat i gang. Med den udformning, den har, kan den vise de samspilsproblemer, der er for de børn, der her er tale om.

Jeg vil også takke for tilsagnet om det, jeg forstod blev en bred forhandling. Det tror jeg bestemt vi har brug for, for vi har jo nok lært noget af den periode, der er gået forud for det her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets tekst

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Begrænsning af selvstændiges egenperiode til 3 uger og begrænsning af arbejds giverperioden til 3 uger).

[Af Tørnæs (V), Karen Thuroe Hansen (KF), Yvonne Herløv Andersen (CD) og Inge Krogh (KrF) m.fl.].

(Lovforslag nr. L 124. Fremsat 23/2 82. Første behandling 4/5 82. Betænkning 19/5 82).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.